

LLIBRES

ANAQUEL

DD. AA.

Cuando se abrió la puerta
Alba, Barcelona, 2008

Este volumen reúne 25 relatos escritos entre 1882 y 1914 y protagonizados por mujeres escritoras, periodistas o detectives, mujeres que abandonan a su marido o que ven su muerte como una liberación. Son cuentos de W. Cather, E. Wharton, K. Mansfield, V. Woolf, T. Hardy, Conan Doyle y H. James, entre otros autores.

Lolita Bosch

La familia del meu pare
Empúries, Barcelona, 2008

Un retrat familiar de Lolita Bosch (Barcelona, 1970) que novel·la la seua pròpia vida i la dels seus avantpassats: des del primer Ròmul Bosch que fou alcalde de Barcelona l'any 1905 fins al moment en què l'últim Ròmul Bosch, el cinquè, aprèn a dir la paraula papà, ja a finals de segle XX.

Bruce Meyer

Héroes

Siruela, Madrid, 2008

Desde héroes clásicos (como Hamlet o el Satán de Milton), pasando por los santos heroicos y la figura épica de Beowulf hasta Superman, B. Meyer explora la personalidad de estos adalides de lo divino y lo sobrenatural: «Ser un héroe es contestar a preguntas que nos obligan a examinarnos a nosotros mismos», dice el autor.

Anna Rúbio i Fandós

D'un fil de veu

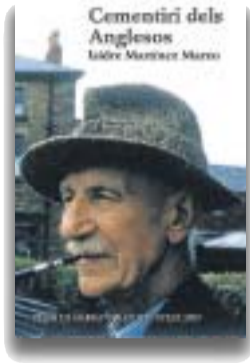
Viena, Barcelona, 2008

Anna Rúbio (Silla, 1975) haguanyat el XXVIII Premi de Narrativa Curta «25 d'abril» Vila de Benissa amb aquest recull de 26 relats protagonitzats per éssers anònims: el primer mostra l'esclat que s'esdevé quan s'ajunten la necessitat d'escriure i la por davant el full en blanc; l'últim descriu la constatació que es pot escriure.

I. Martínez Marzo ha novel·lat el comerç de la pansa de Dénia del segle XIX

La segona pell

Isidre Martínez Marzo

Cementiri dels Anglesos

Premi de narrativa Ciutat d'Elx 2007

Tres i Quatre, València, 2008

Antoni Gómez

És suficient inventar una història, crear uns personatges, ubicar-los en un context determinat, documentar-se sobre aquest context històric i posar-se a escriure amb més o menys constància per a construir una novel·la? No és tan senzill. La literatura demana també un estil, una manera de contar, un exigent exercici de recerca personal. No es tracta de ser correcte, ni de passar-se d'incorrecte, es tracta sobretot de fugir de les superfícies i mirar dins de cadascú honestament amb sang, suor i llàgrimes, assumint les glòries i les penalitats de la creació.

De qualsevol manera, allò ben cert és la proliferació d'una literatura més o menys correcta, que pot arribar a ser reeixida fins i tot,

segons els casos, però que, comptat i debatut, sura per les superfícies de les històries que conta marcant un ritme narratiu en ocasions monòton que pot causar algun que altre badall al lector. Hi ha un treball de documentació, voluntat de versemblança dels personatges i els paratges i les situacions que descriu, etcètera, però hi ha també una manca flagrant d'allò més important: la convicció que, paradoxalment, la versemblança de la història naix de dins i no ve de fora. I si de cas ve de fora, s'ha de trobar amb tanta elegància que no hem de notar-ho.

La impressió del lector és que la història avança i avança però, tanmateix, mai no acaba d'entrar en la seua substància dramàtica. Un dels errors més freqüents d'aquest tipus de literatura és l'acumulació de descripcions de caràcter geogràfic i logístic que, fet i fet, demostren que l'autor/a ha intentat documentar-se però, a fi de comptes, no aporten cap element important al gruix dramàtic de la història. O diàlegs entre els personatges que no apuntalen els seus perfils psicològics.

Pertany aquesta novel·la d'Isidre Martínez Marzo a aquest tipus de literatura? L'autor ha agafat un tema força interessant com és la relació dels comerciants anglesos amb el fabulós comerç de la pansa de Dénia del segle XIX. Un tema, de bestreta, força atractiu, no cal dir-ho. Les expectatives són bones. Robert Rankin, fill del magistrat Rankin i germà de John, de la ciutat de Saint John's, a Terranova, és un jove aventurer «enemistat amb el temps» que té

la necessitat d'anar-se'n perquè «ha pres la resolució de marxar a conèixer món i no deixar-se vèncer per les argücies de la monotonia». I viatja a Liverpool on viuen uns familiars relacionats amb el comerç de la pansa de Dénia. A punt d'arribar al seu port, procedent de la ciutat anglesa, l'embarcació pateix una greu tempesta i naufraga; ell té la sort de salvar-se. Hi ha un relat introductorí escrit en primera persona d'una parent dels Rankin que viu a Toronto que ens conta la seua visita a Dénia per trobar el Cementiri dels Anglesos, on estan soterrats els seus avantpassats. El seu efecte en el lector és interessant, esperonat a conèixer les circumstàncies de la vida i de la mort dels familiars de la narradora.

L'acció avança però hi ha un greu problema amb els personatges que apareixen en la novel·la. Resulta difícil encabir-los en un perfil psicològic i dramàtic concret malgrat la presència d'algunes adjectivacions que aporten

III Els personatges a penes tenen rellevància en el «contínuum» de la història

ben poca cosa a la força dramàtica de la història. Apareixen situacions narratives i diàlegs que podrien ser prescindibles perquè no reforcen, no apuntalen com cal un sòlid desenvolupament de la trama. Al capdavall, un personatge es defineix per les seues accions o pel que ens conta o pel que dialoga; ara bé, en aquest relat sembla que els personatges a penes tenen rellevància en el contínuum de la història. No és que no hi apareguen, per descomptat, però el seu perfil dramàtic sembla a penes dibuixat i el resultat final es ressent.

Malauradament, els problemes s'agregen a l'hora que avancem. Robert Rankin arriba a Dénia, sobreviu al naufragi i gràcies a un misteriós Jaume Roselló que el troba a la costa se'n va a veure el seu cosí Charles. En la meua opinió, a partir d'aquest moment es produeixen una sèrie de *plots*, en teoria del guió cinematogràfic girs inesperats de l'acció, que ens aboquen a una resolució dels fets mal resolta que fa pensar en una indissimulada precipitació per cloure la història per part de l'autor. *Cementiri dels Anglesos* és una novel·la necessitada de més treball d'ofici, més rigor, més paciència, més exigència. Tot i que el tema pot ser un bon punt de partida per a escriure una història colpidora, sens dubte. Però cal escorcollar una mica més, cercar sense por aquell ofici que ens premiarà el patiment amb el trobament de la segona pell; és dolorós, ausades, però paga la pena obtindre els seus guanys literaris.

Els epigrames lírics i sensuals de Manuel Forcano

Invitació al goig

J. Ricart

L'espera ha valgut la pena. En aquests quatre anys de silenci poètic —que no literari— els seguidors de Manuel Forcano (Barcelona, 1968) ens hem hagut de conformar amb els treballs en prosa i traduccions que han anat apareixent. El nostre poeta s'ha pres el seu temps per recollir les seues vivències i també per reflexionar sobre la seua trajectòria. Després d'experimentar en el seu darrer treball, quasi de dimensions èpiques, l'autor sembla que ha decidit tornar la vista enre, amb una nova mirada més madura i recuperar els seus orígens: apostar per l'epigrama breu i líric, que en altres reculls tan bons resultats li va donar.

El primer fet que cal comentar i aclarir al lector és l'ambigüitat d'aquest nou títol —suposem que deliberada— però que se li pot tornar en contra seua, com és *Llei d'estrangeria* i que contrasta amb l'exotisme suggerent de la seua bibliografia al qual estàvem acostumats (*Corint*, *Com un persa*, *El tren de Bagdad*). Malgrat les seues possibles connotacions so-

cials, aquest no és pas, ni de bon tros, l'eix central, tan sols és una metàfora d'un estat anímic com es pot comprovar en un poema homònim. Es tracta al cap i a la fi d'una finta. Perquè en aquestes poemes tornarem a sentir de prop la millor veu de Forcano, en la seua entonació més pura.

Aquestes pàgines estan ambientades en el seu estimat Orient mitjà (en especial Egipte, Turquia, Síria i Líban) uns espais marcats per la petja del record de l'experiència viscuda, i no uns simples decorats virtuals de cartó pedra. Seguint aquesta mateixa línia regressarem al passat per admirar el món clàssic de la mà d'escriptors com Plató, Aristòtil, Tucídides, Foci, Plini, en ciutats com Atenes, Bizanci o Leptis Magna, i amb personatges mitològics com Apol·lo i Sísif. Citacions i al·lusions que no són producte d'una erudició ostentosa, sinó fruit de la interiorització del mestissatge cultural de la nostra mediterrània.

Des d'un punt de vista estilístic de seguida ens adonarem de l'exquisida sensualitat que frega

Manuel Forcano

Llei d'estrangeria

Proa, Barcelona, 2008

la voluptuositat d'aquestos peces, capaces d'embragar-nos els sentits com ocorre a *Hamam d'Allep*, un text en prosa on el lector (gai) rebé podrà sentir en la seua pròpia pell, els beneficis d'aquest bany. És evident el gust del poeta pels similis i les imatges per fer

més efectiu el poder de la seua paraula —«ens despullàvem / com qui obre una carta urgent»— al costat de l'impactant disseny de les metàfores «el teu nom ara / fòssil de petxina / en un país sense mar» o «l'amor és un port / que arriba per fi a un vaixell», que recorden molt la poesia andalusí.

Paral·lelament hem de destacar la seua capacitat d'aprofitar els elements quotidians de la vida moderna, per transcendir-los quasi a la categoria de sentència filosòfica, com per exemple un semàfor, la caixa negra d'un avió, un rètol a un museu o el dedicat a un ascensor, que a causa de la seua brevetat i intensitat no m'he pogut resistir de copiar: «Tot depèn per on comencis / —vas dir l'amor és pujar o baixar / l'escala interna d'un gratacels / que comunica el soterrani / amb el terrat. / El sexe, l'ascensor».

Per a acabar, a mode de recapitulació tan sols recordarem que en aquestes pàgines (re)trobarem el millor registre de Manuel Forcano: uns versos amarats de sensualitat que inciten al gaudi; unes imatges que deixen entreveure els vels del desig i de l'amor entre iguals. Aquest llibre és un cant pagà que exalta la bellesa clàssica del cossos joves. En definitiva, una invitació d'assaborir la vida en tota la seua esplendor.